

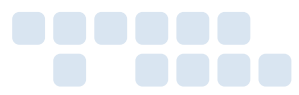
PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/155861>

Please be advised that this information was generated on 2020-11-25 and may be subject to change.

De populariteit van paus Franciscus

Rapportnr. 631, oktober 2013

drs. Joris Kregting

KASKI

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
2	Samenvatting.....	7
3	Figuren	9
3.1	Bekendheid nieuwe paus	9
3.2	Beoordeling persoonlijke kwaliteiten paus Franciscus	10
3.3	Beoordeling functie paus Franciscus	12
3.4	Beoordeling paus Franciscus als leider van de Kerk	13

KASKI

1 Inleiding

Paus Franciscus is sinds maart 2013 de leider van de Rooms-Katholieke Kerk. Het eerste half jaar na zijn aantreden wordt gekenmerkt door veelvuldig optreden in de media met veelal een positieve ondertoon. Reden voor het RKK-programma Katholiek Nederland TV om, na afloop van zijn bezoek aan Assisi op 4 oktober 2013, de populariteit van de paus onder katholieken en de Nederlandse bevolking te peilen. Deze peiling vond plaats op 7-9 oktober 2013 onder ruim 1.000 Nederlanders via het internetpanel van TNS-Nipo. Een klein gedeelte van hen (4%, allemaal niet-katholieken) wist niet dat er sinds een half jaar een nieuwe paus is, zij zijn wat betreft de andere vragen buiten beschouwing gelaten.

In de analyse en beschrijving van de resultaten wordt binnen de Nederlandse bevolking onderscheid gemaakt naar kerklidmaatschap: katholiek, protestant en mensen die geen lid zijn van een kerk of religieuze stroming ('geen')¹. Binnen de katholieken wordt nog onderscheid gemaakt tussen kerkse katholieken (zij gaan minimaal één keer per maand naar de kerk) en niet-kerkse katholieken (zij gaan minder dan één keer per maand naar de kerk)².

De steekproef die TNS-Nipo trok omwille van dit onderzoek is representatief voor de Nederlandse bevolking op geslacht, leeftijd, opleiding, gezinsgrootte, Nielsen-regio en politieke voorkeur 2012. Het Kaski heeft de respons gecontroleerd, voor de Nederlandse bevolking wat betreft leeftijd en kerklidmaatschap, en voor de katholieken wat betreft leeftijd en kerkgang.

¹ De categorie 'overig' met vooral leden van niet-christelijke Nederlanders zit wel in de resultaten voor de totale Nederlandse bevolking maar kan door zijn kleine omvang niet als aparte categorie worden weergegeven.

² 91 kerkse katholieken hebben de enquête ingevuld, en 302 niet-kerkse katholieken. Het beoogde aantal kerkse katholieken was voorafgaand aan het onderzoek hoger. Deze groep is echter klein van omvang (er zijn bijna 400.000 Nederlanders die hiertoe behoren en hun aanwezigheid in internetpanels is waarschijnlijk in verhouding nog kleiner). Het aantal van 91 is voor deze betrekkelijk homogene groep wel voldoende om resultaten hierover te presenteren.

2 Samenvatting

- De komst van de nieuwe paus is bijna niemand ontgaan. De berichtgeving rond paus Franciscus wordt door 60% van de katholieken (heel) goed gevolgd (kerks ruim 80% en niet-kerks 50%). Niet-katholieken volgen de berichtgeving in mindere mate maar veelal toch op zijn minst een beetje.
- De beoordeling van paus Franciscus als persoon is niet alleen onder katholieken maar ook onder protestanten positief. De paus wordt op alle vijf de bevraagde eigenschappen (sympathiek, vernieuwend, verrassend, charismatisch en krachtig) positief tot zeer positief beoordeeld (sympathiek nog het meest positief). Kerkse katholieken geven net iets hogere beoordelingen dan niet-kerkse katholieken en protestanten. Nederlanders die geen kerklid zijn, beoordelen de paus op de verschillende eigenschappen steeds tussen neutraal en positief. Katholieken geven de paus als rapportcijfer een 7,6 (kerks 7,9 en niet-kerks 7,4). Deze beoordeling komt bij protestanten weer nagenoeg overeen met die van de niet-kerkse katholieken; Nederlanders die geen kerklid zijn geven een 6,8.
- Gevraagd naar de impact van paus Franciscus, dan denkt bijna 90% van de katholieken dat hij aandacht zal genereren voor de armen (enigszins tot zeker), driekwart denkt dat hij ethische kwesties (rond seksualiteit en rond leven en dood) zal beïnvloeden (enigszins tot zeker). Ruim 60% van de katholieken denkt dat hij invloed (weer enigszins tot zeker) zal uitoefenen op de wereldpolitiek. Ook onder niet-kerkse katholieken is de inschatting van de invloed op deze drie punten vrij groot maar toch steeds 10-20 procentpunten lager dan bij de kerkse katholieken. Protestanten kennen weer opvallend grote overeenkomsten met de niet-kerkse katholieken. Van de Nederlanders die geen kerklid zijn, denkt nog altijd 60-70% dat de paus het zal opnemen voor de armen en ethische kwesties onder de aandacht zal brengen (bij de invloed op de wereldpolitiek is dit lager, 35%).
- Ruim 90% van de katholieken heeft (enigszins tot zeker) vertrouwen in paus Franciscus (kerks 98% en niet-kerks 89%) en 80% is trots op de paus (kerks 93% en niet-kerks 73%). Bij de niet-kerkse katholieken komt een kleine groep voor (11%) die geen vertrouwen heeft en een iets grotere groep die niet trots is (27%).
- De nieuwe paus heeft bij bijna de helft van de katholieken een positieve invloed op zowel hun eigen geloof als op de geloofwaardigheid van hun kerk (kerks bij beide aspecten tweederde, niet-kerks beide 40%). Paus Franciscus heeft als het gaat om het uitkomen voor het katholieke geloof, op de kerkelijke betrokkenheid en op de kracht van het geloof steeds bij ongeveer 15% van de katholieken een positieve invloed (bij kerks iets vaker dan bij niet-kerks); bij de andere katholieken blijven deze aspecten vooral onveranderd.

- Ruim 70% van de katholieken is het (helemaal) eens met de quotes van paus Franciscus die gaan over het helen van wonden en het open staan voor hen die nu niet tot de kerk behoren (quote 1 en 3; kerks bij beide quotes ruim 80%, niet-kerks beide tweederde). Het verkondigen van de Blijde Boodschap boven de strikte regelgeving krijgt van iets meer dan 60% van de katholieken instemming (kerks aanzienlijk hoger, ruim 80%, dan niet-kerks, 50%).
- Tweederde van de katholieken denkt dat paus Franciscus (enigszins tot zeker) de Rooms-Katholieke Kerk zal veranderen (kerks 80%, niet-kerks 60%).

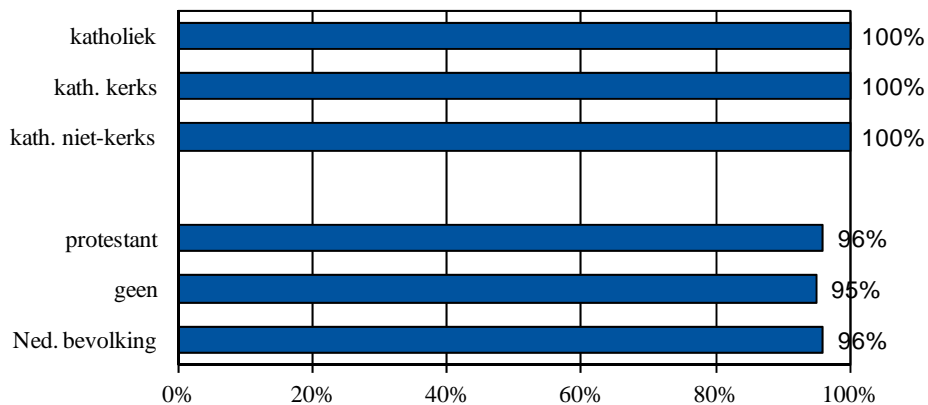
Kerkse katholieken zijn zeer content met hun nieuwe paus. Hun eigen geloof en de geloofwaardigheid van hun kerk heeft met zijn komst een 'boost' gekregen; zijn persoonlijke kwaliteiten en de maatschappelijke en ethische onderwerpen die hij op de agenda zet, geeft hen vertrouwen voor de toekomst.

De populariteit onder niet-kerkse katholieken is op de verschillende aspecten weliswaar lager maar nog steeds aanzienlijk. De positieve aandacht die vanuit de paus uitgaat voor de armen en ethische kwesties komt voor deze katholieken vooral de geloofwaardigheid van hun kerk ten goede, de impact op hun geloof is minder. Opvallend is tot slot de grotendeels positieve ontvangst van de nieuwe paus ook door niet-katholieken, vooral protestanten.

3 Figuren

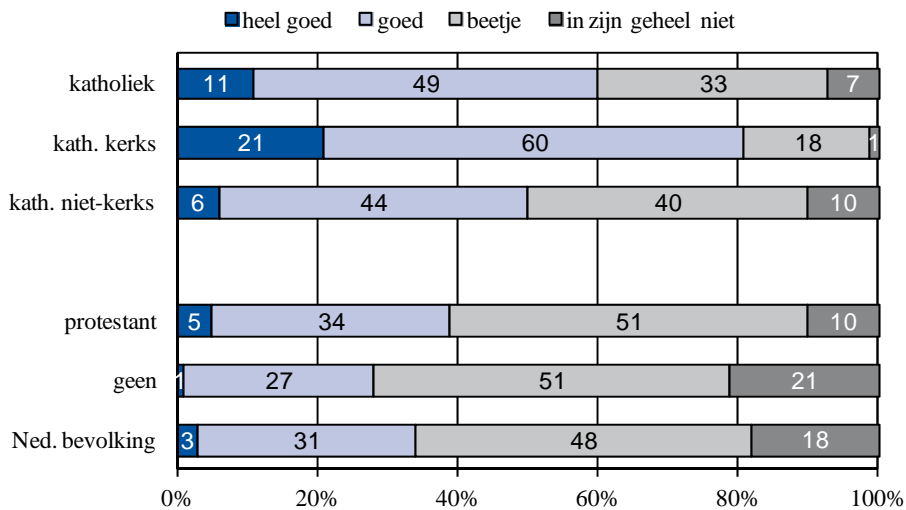
3.1 Bekendheid nieuwe paus

*Figuur 3.1 Percentage dat weet dat er een nieuwe paus is**

* Verschillen tussen groepen *niet* significant.
Iedereen die niet weet wie de nieuwe paus is, wordt in de rest van het onderzoek buiten beschouwing gelaten.

*Figuur 3.2 Hoe heeft men berichtgeving in de media over de nieuwe paus gevolgd (in %)**

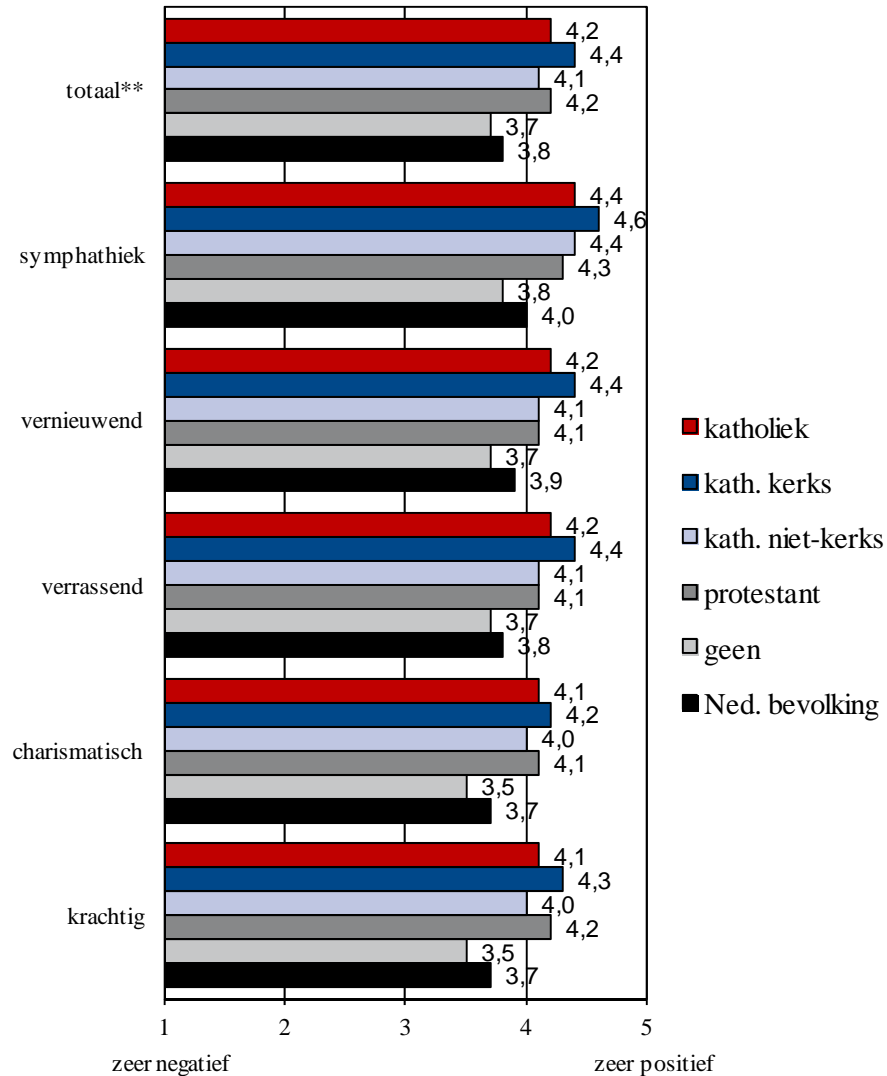

* Verschillen tussen groepen significant ($p < .05$).

3.2 Beoordeling persoonlijke kwaliteiten paus Franciscus

*Figuur 3.3 Beoordeling uitspraken en handelswijze paus Franciscus
Gemiddelde op een schaal van 1 (zeer negatief) tot 5 (zeer positief)**

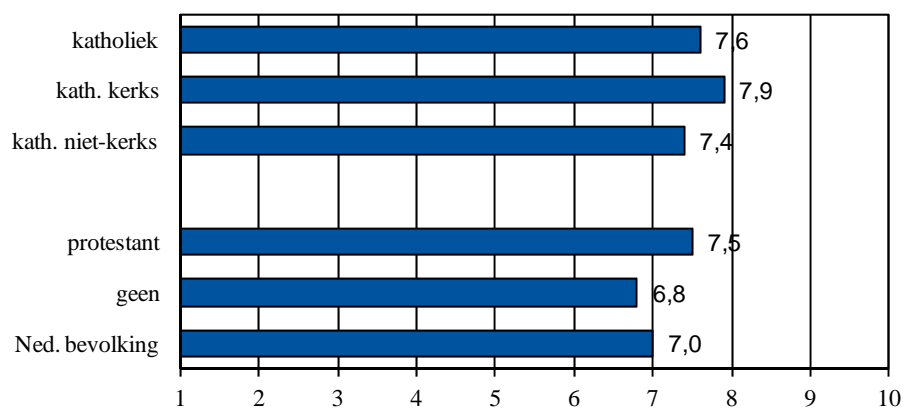

* Verschillen tussen groepen significant ($p < .05$).

20-25% van de Nederlanders weet geen beoordeling te geven (dit zijn veelal mensen die eerder aangaven de berichtgeving over paus Franciscus in de media slechts een beetje of in zijn geheel niet te hebben gevolgd). Zij zijn hier buiten beschouwing gelaten.

** Totaal is de gemiddelde score op de vijf eigenschappen.

*Figuur 3.4 Beoordeling paus Franciscus met een rapportcijfer tussen de 1 en 10 (gemiddelde)**

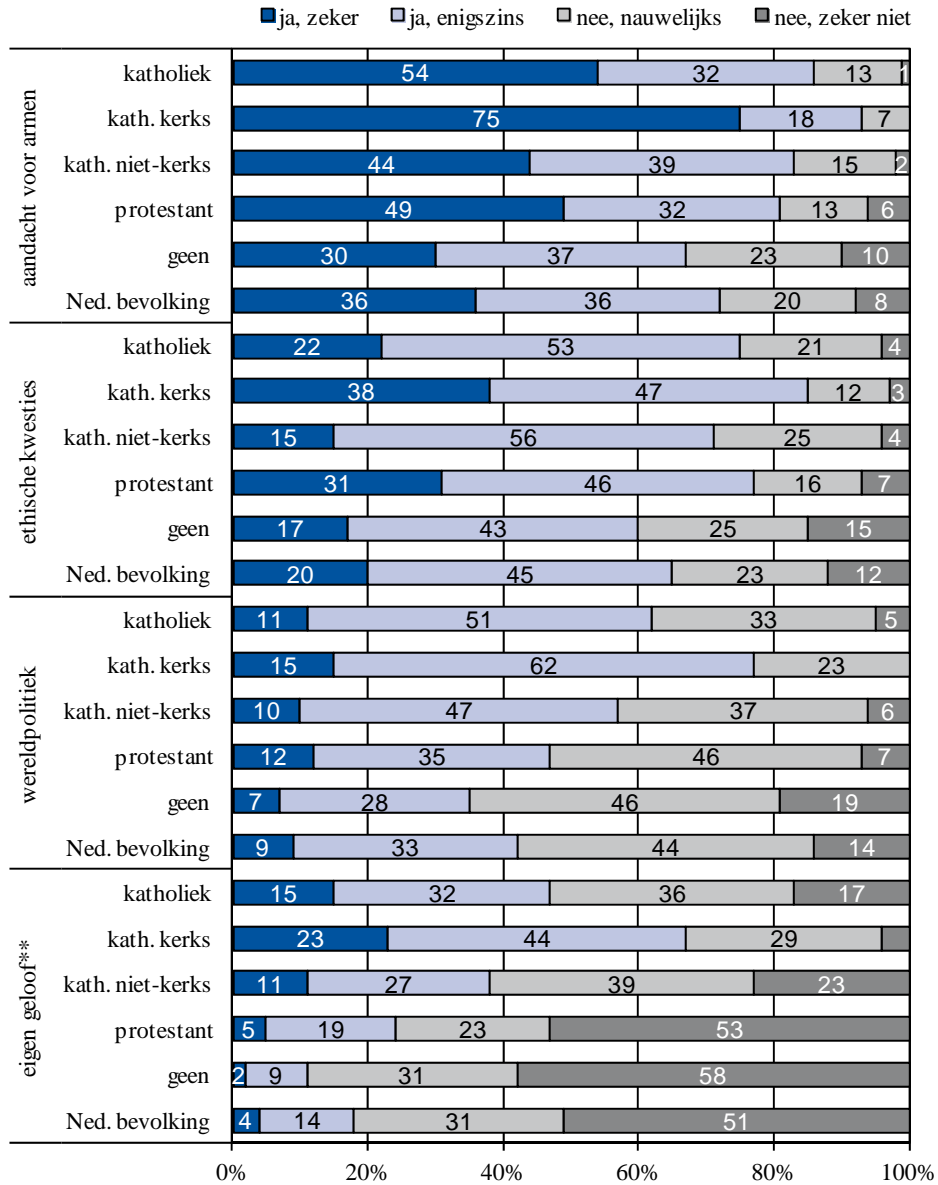
* Verschillen tussen groepen significant ($p < .05$).

14% van de Nederlanders weet geen beoordeling te geven (dit zijn veelal mensen die eerder aangaven de berichtgeving over paus Franciscus in de media slechts een beetje of in zijn geheel niet te hebben gevolgd). Zij zijn hier buiten beschouwing gelaten.

3.3 Beoordeling functie paus Franciscus

Figuur 3.5 Invloed van paus Franciscus op: (in %)*

* Verschillen tussen groepen significant (p<.05).

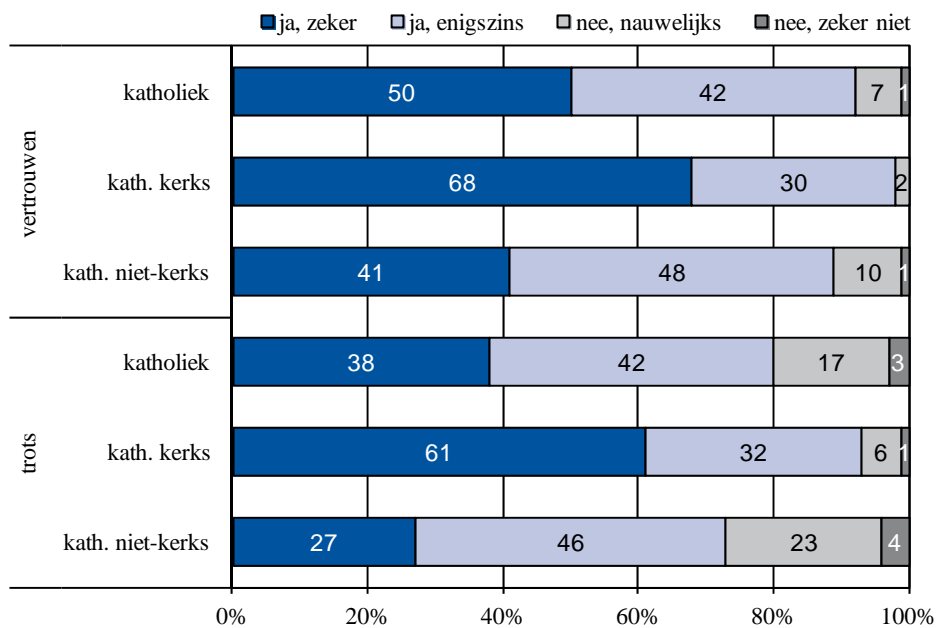
13-15% van de Nederlanders weet geen beoordeling te geven (dit zijn veelal mensen die eerder aangaven de berichtgeving over paus Franciscus in de media slechts een beetje of in zijn geheel niet te hebben gevolgd). Zij zijn hier buiten beschouwing gelaten.

** Of levensbeschouwing of spiritualiteit.

3.4 Beoordeling paus Franciscus als leider van de Kerk

De volgende figuren (Figuur 3.6 tot en met Figuur 3.9) hebben alleen betrekking op de katholieken.

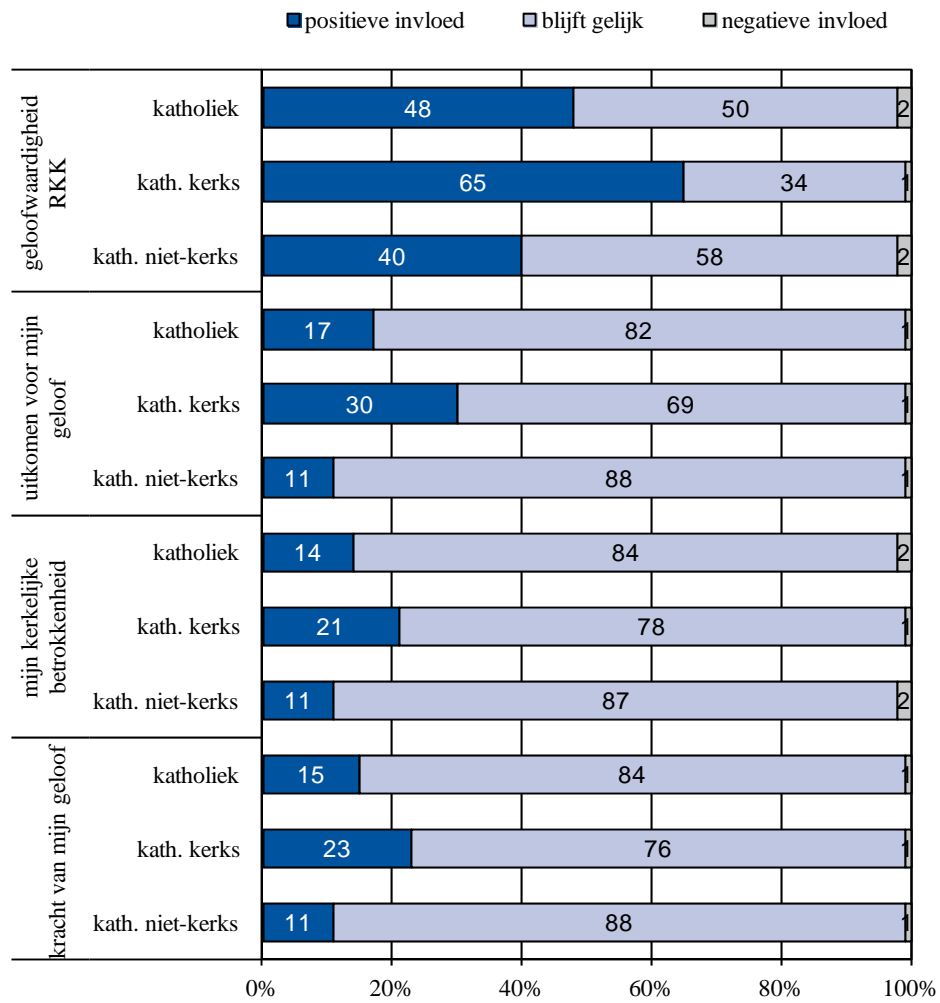
*Figuur 3.6 Vertrouwen in en trots op paus Franciscus (in %)**

* Verschillen tussen groepen significant ($p < .05$).
 9-12% van de katholieken weet geen beoordeling te geven. Zij zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Figuur 3.7 Invloed van paus Franciscus op: (in %)*

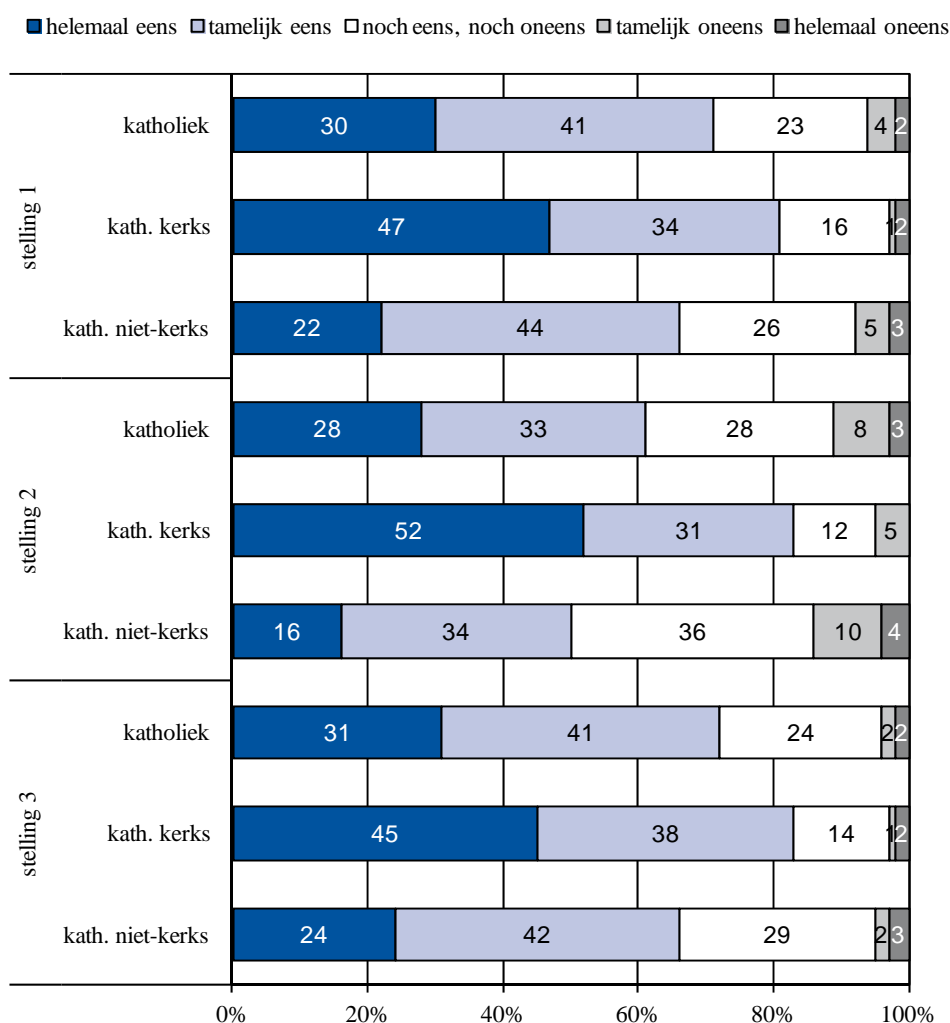

* Verschillen tussen groepen significant ($p < .05$).
5% van de katholieken weet geen beoordeling te geven. Zij zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Drie quotes van paus Franciscus::

- 1) “Wat de kerk vandaag het meeste nodig heeft, is het vermogen om wonden te helen en om de harten van de gelovigen aan te wakkeren, met nabijheid en mededogen”
- 2) “De Kerk heeft zich soms laten inkapselen in details en kleine voorschriftjes. Het belangrijkste is nochtans de Blijde Boodschap: Jezus Christus heeft je gered.”
- 3) “Laat ons een Kerk zijn die nieuwe wegen bewandelt en een hand uitsteekt naar degenen die haar niet kennen, zijn weggegaan of onverschillig zijn geworden.”

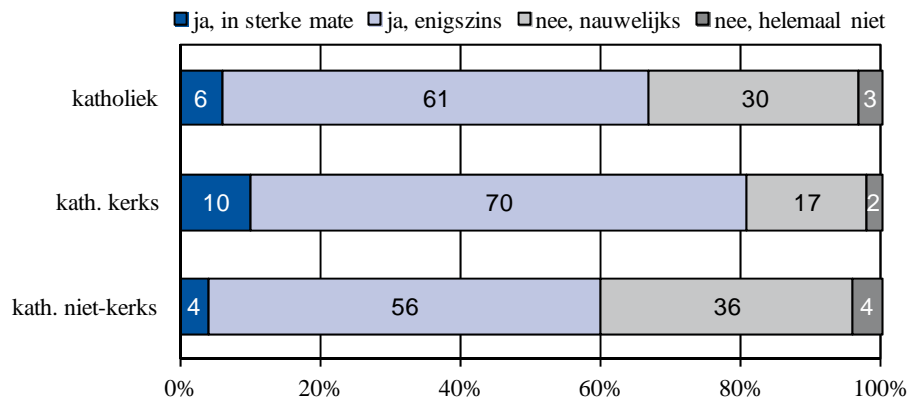
*Figuur 3.8 Reactie op de drie quotes (in %)**

* Verschillen tussen groepen significant ($p < .05$).
 14-15% van de katholieken weet geen beoordeling te geven. Zij zijn hier buiten beschouwing gelaten.

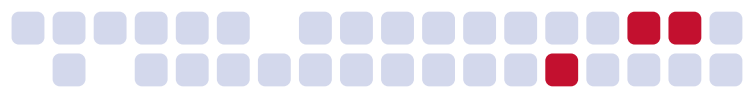

*Figuur 3.9 Zal de Rooms-Katholieke Kerk door paus Franciscus veranderen (in %)**

* Verschillen tussen groepen significant ($p < .05$).

2% van de katholieken weet geen beoordeling te geven. Zij zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Onderzoekscentrum religie en samenleving

Het Kaski verricht toegepast wetenschappelijk onderzoek naar vraagstukken rond religie en samenleving. We hebben een lange ervaring als één van de oudste sociaal-wetenschappelijke instituten van Nederland.

U kunt bij ons terecht voor diverse vormen van onderzoek, zoals enquêtes, prognoses, evaluatieonderzoek en kwalitatief onderzoek via interviews en focusgroepen.

Naast onderzoek bieden wij ook beleidsadvisering en ondersteuning aan.

Het Kaski is onderdeel van de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen, en lid van de Vereniging voor Beleidsonderzoek.

Erasmusplein 1
6525 HT Nijmegen

Postbus 9103
6500 HD Nijmegen

Telefoon:
024 - 365 35 31

www.ru.nl/kaski
info@kaski.ru.nl